

‘Onder de Boschboom’

Professoren en parochies

Op 17 april 2013 stuurden 33 katholieke hoogleraren en bestuurders van Nederlandse universiteiten:

1. een brief van een halve pagina aan ‘de zetelbisschoppen en de Nederlandse Bisschoppenconferentie’;
2. een emailbericht ‘aan alle parochies en lokale geloofsgemeenschappen van Nederland’, gedateerd 18 april en
3. een ‘korte notitie’ van ruim drie pagina’s: ‘De uitholling van geloofsgemeenschappen in de katholieke kerk’.

In hun brief, het emailbericht en de korte notitie tonen de ondertekenaars zich verontrust over de kerkelijke praktijk in Nederland die zij zorgwekkend noemen. Zij constateren ‘ook onder praktiserende gelovigen een toenemende mate van vervreemding’. De ondertekenaars noemen het bisschoppelijk beleid ‘autoritair, contraproductief en ernstig bedreigend voor het voortbestaan van nog bloeiende geloofsgemeenschappen’.

In de korte notitie, de brief en het emailbericht staan zeker geen onjuistheden, maar dit manifest kan geen gewoon mens lezen. Een gemiste kans! Wellicht vermelden de rondgestuurde documenten, ook gericht aan nuntius en media, behartigenswaardige opmerkingen. Dat gebeurt echter zó omslachtig en stijf-juridisch geformuleerd, in een taal kortom, die mensen nauwelijks nog spreken of schrijven.

In precies veertien regels zetten de briefschrijvers het probleem van die vervreemding uiteen; zij noemen de toegenomen mondigheid, behoefte aan een pluriforme liturgie en wijzen op een terugkeer naar de vroegere passieve rol van gelovigen. De hooggeleerde briefschrijvers bedienen zich in die paragraaf voortdurend van een passieve constructie met uitbundig gebruik van het werkwoord ‘worden’. In de laatste paragraaf van vier regels zelfs zes keer !

Waar hebben die ‘praktiserende gelovigen’ dan in hun parochies mee te maken?

Met een bisschoppelijk beleid, dat boekhoudkundig is afgestemd op het aantal aanwezige priesters in een nabije of al aanwezige situatie. Dat beleid is enkele jaren geleden, zeker in het Bossche bisdom, vastgesteld in een geheim beraad van enkele gelijkgestemden. Dat (wan-)beleid koppelde het aantal priesters aan het aantal kerken. Met als consequentie een drastisch ‘overschot’ aan kerken.

Grootschalige fusies van parochies met de stellige afbraak van ‘overbodige’ kerkgebouwen geldt plotseling als het nieuwe parool. In onze stad is het voorgekomen, dat een vicaris aan alle leden van een kerkbestuur op zaterdagavond absolute geheimhouding oplegde om de volgende dag aan kerkbezoekers bij ultieme ‘verrassing’ mee te delen dat het bisdom hun kerk met onmiddellijke ingang ‘aan de eredienst had onttrokken’. Het ligt toch voor de hand, dat een bisschop na grondig beraad met een kerkbestuur een eventuele uitkomst zelf aan zijn gelovigen voorlegt. Wellicht hebben die een aantrekkelijk voorstel voor een vruchtbare andere klerikale opzet of in een onontkoombare situatie wel een creatieve gedachte voor herbestemming... Dat zou zo maar kunnen! Dit aanstootgevende beleid doet ook die (weinig?/vele?) priesters tekort, die gefascineerd door het vak theologie, hun kerkelijk ambt niet willen laten uithollen door een opgelegde routineuze ceremonie in een wekelijks wisselende, vervreemdende omgeving. Als verklaring voor de geringe media-reactie op deze opmerkelijke brief en de begrijpelijke lijdzaamheid van gelovigen ligt de

etymologische betekenis van het woord 'parochie' zeker wel voor de hand: para oikois: de kerk staat altijd...['(dicht)bij de huizen'].

Reacties: hoogbergened@home.nl

Theo Hoogbergen

Cultuurhistorische Vereniging De Boschboom biedt columnisten een podium om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Belangstellenden kunnen zich voor meer informatie wenden tot het secretariaat, telefoon: (073) 6446783 of www.boschboom.nl